

„БОЛКАТА КАРА ЧОВЕКА ДА МИСЛИ...“

Георги Н. Николов

"THE PAIN MAKES A PERSON TO THINK..."

Georgi N. Nikolov

This article by George N. Nikolov represents comment literary novel "Second wave" (Sofia: Bulgarian writer, 2015) of Victoria Zabukovets currently living in Australia. In his novel Victoria Zabukovets talk about his time in Bulgaria to Australia during the Second World War to save from German concentration camps. In the novel follows the fate of immigrants from Eastern Europe and their gradual adjustment in the second half of the 40s of the twentieth century as residents of Australia.

Key words: Sofia, Second World War, German concentration camps, imigrants from Eastern Europe, living in Australia

Темата за емиграцията в наши дни става все по-актуална – в делника, в съзнанието на отделната личност, в духовността. Постепенно тя заема мястото си и в съвременната българска литература. Тук, у нас и сред писатели-сънародници в диаспората. Останали до кончината си в странство или върнали се по родните места, където издават своите книги. Сред съвременниците ни белетристи: Илко Минев, Мона Чобан, Омар Ценов, Мартин Ралчевски, Михаил Михайлов и др., се присъединява Виктория Забуковец с романа „Втората вълна“ (София: Български писател, 2015). Нека припомним коя е авторката: Виктория Стефанова Забуковец е родена през 1930 г. в София. Когато е двегодишна, семейството ѝ заминава за Унгария, където баща ѝ служи като

свещеник. За да не забрави майчиния си език, я изпращат в София – в колежа “Санта Мария”, където преподаването се води на български и немски. През 1942 г. се връща в Унгария – там я сварва Втората световна война. През 1948 г. емигрира в Австралия заедно с хиляди други източноевропейци, които се заселват в Австралия между 1947 и 1952 г. Виктория се омъжва за словенец, има трима сина и завършва висшето си образование в университета в Аделаида, Южна Австралия, където специализира история, английски, немски и социология. Автор на редица творби и активен участник в национални радиопредавания и други начинания, целящи да обединяват българската общност там. У нас е известна с историческата сага „Гайната на черното мастило“ – сполучливо връщане в епохата на цар Симеон и утвърждаването на християнските ценности.

Новият ръкопис на Забуковец включва десетки имена на герои, географски ареали, събития с проверена фактологична достоверност, психологически модел на разноезичното емигрантство. Самата тя уточнява: „Изпитвам дълбока благодарност и към онези тридесет и пет души от всички европейски националности, които ми довериха своите лични истории. Използването и на въображаеми, и на реални личности ме подмами да напиша книгата като художествена измислица. Трябваше да създам не историческа хроника, а исторически роман. Резултатът бе, че си позволих известна свобода по отношение на героите, но историческите факти са предадени достоверно“. Книгата е изградена от три последователни в хронологията си части – „Европейци“, „Новите австралийци“, „Второто поколение“. Тя започва с бушуващата Втора световна война. Над Стария континент се издигат пожара от масовите разрушения. Навсякъде ви-

тае смърт. Расовата и идеологическата омраза яростно мачкат човешкото в тълпите. Лагерите са претъпкани с неволници, очакващи края си всеки миг. Гладът, отчаянието и надеждата за оцеляване се борят за място в съзнанието на обречените. Ще има ли свършек барутният Апокалипсис и какво ще се случи след неясния му финал? А когато мирът е настъпил, Веска, Агнес, Роман, Марек, Валка, Ян, Хелена, Станко, Бируте и стоици, хиляди страдалци трябва да решат. Ще отворят ли нова страница в ориста си на далечен континент, или ще останат сред пепелищата на изконната родина. С четката на дълбок психолог Виктория Забуковец описва трудното пътуване, запознанствата, надеждите, очакванията за спокойно съществуване след всичко преживяно. За правото да бъдеш личност. Честно да се трудиш за прехраната, без някой да бъде твой физически и морален притежател. Австралия се оказва непозната, гостоприемна и човечна. Толерантна, търпелива и внимателна към спасилите се от ужаса емигрантски тълпи. Те се отблагодаряват с труд, в бърза интеграция с местните люде. Постепенно узрява за хармоничната си мисия и значимост мултикултурното общество. Върху благодатната му почва избуяват следващите поколения. Те познават родината на предците от спомените им за Полша, Югославия, България, Унгария, Франция, Германия, Естония. . . от цяла Европа. А също – от запазените обичаи и традиции в семействата и в земляческите групи. Но по начин на мислене са граждани на Австралия и на света. Раздирани, за кой ли път, от идеологически постулати. От дрънкане на оръжия и непримирими вождове, „обвеяни“ в измислена непогрешимост. И когато заселниците или децата им, вече като туристи, посещават изтлелите родни гнезда, бързат да се върнат обратно. При мира, хрис-

тианските ценности, спокойствието и доверието в ближния. При скута на семействата и в лоното на църквата. Все емблематични понятия и символи. Проверени във вековете и доказали своята морална нетленност. Човекът е смъртен, ала благородството, предавано от поколение на поколение, остава вечно. За да бъдеш посветен в него, не се иска много – да протегнеш на бедстващия ръка, да му предложиш покрив и хляб. Понякога – и само топла дума. Цивилизация се гради не с бомби, не с кръв и предсмъртни хрипове. А с приемственост между интелекта преди нас и сега. В духа на римската сентенция: „Човек умира – остават делата му“.

Много са достойнствата в новата книга на Виктория Забуковец. Фактите, историческите поуки, размислите и изводите за съдбата на света са вплетени в мащабна епична панорама. Върху нея носят кръста си, трънени си венец и правото си на ярки личности десетки персонажи. Цитирани са важни за епохата политически документи и са вградени делата на редица лидери. „Втората вълна“ ни връща назад в мрачни събития. За да проумеем и никога да не допуснем случилото се да се повтори отново. И прави светъл паралел с вече настъпило през втората половина на миналия век крехко разбирателство. Дарило на хората удовлетворение и радостен смях. Увереност, че гълъбът на мира винаги ще лети над планетата спокойно. Понесъл в дар на човечеството, мечтаното маслиново клонче. . .

